MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta tas-16 ta' Ottubru, 2012

Citazzjoni Numru. 1086/2011

Joseph Muscat
vs
Ludvic Camilleri

Il-Qorti,

A. RIKORS:

Rat ir-rikors tar-rikorrent li bih espona:

1. Illi l-attur rikorrenti kien involut f'incident stradali li sehh nhar it-18 ta' Mejju 2009 f'Triq il-Parrocca, Mellieha, bejn il-mutur Yamaha bin-numru ta' registrazzjoni FAR332 misjuq mill-attur rikorrent u l-vettura Peugeot 306 bin-numru ta' registrazzjoni AAL835 misjuqa mill-konvenut intimat;

2. Illi l-attur rikorrenti minhabba griehi minnu sofferti ghamel zmien ma jistax jattendi ghax-xoghol;

3. Illi a kawza ta’ dan l-incident, l-attur rikorrenti sofra griehi ta’ natura gravi u kif ukoll debilita permanenti u dan skond ma gie certifikat mill-kirurgu ortopediku Ivan Esposito liema certifikat gie anness mar-rikors guramentat u immarkat Dok. JM1;

4. Illi ghal dan l-incident jahti unikament il-konvenut;

5. Illi l-attur rikorrenti prezenta ittra ufficjali nhar l-4 ta’ April 2011 Dok. JM2 fejn talab lill-intimat jersaq ghal-likwidazzjoni u hlas ta’ danni sofferti mill-attur rikorrent, izda l-konvenut intimat baqa’ inadempjenti;

6. Illi l-attur rikorrent jaf b’dawn il-fatti personalment;

7. Illi ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Ir-rikorrent talab lill-Qorti:

1. tiddikjara li l-incident stradali mertu ta’ din il-kawza sehh a kawza ta’ tortijiet imputabbli unikament lill-konvenut intimat;

2. tillikwida d-danni sofferti mir-rikorrent attur, kemm dawk ta’ *damnum emergens* u *lucrum cessans*, kawzati mill-istess incident stradali, anke bil-hatra ta’ periti nominandi; u

3. tordna lill-konvenut intimat ihallas dik is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut intimat, inkluz l-ittra ufficjali, flimkien ma’ l-interessi legali sad-data tal-hlas effettiv, li gie ingunt in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokument prezentati mir-rikorrent.

Rat li l-intimat ghalkemm debitament nofitikat skond il-ligi baqa' kontumaci u ma ipprezenta ebda risposta.

Naturalment kontumacja trid titqies bhala oppozizzjoni.

B. PROVI:

Rat ir-rapport mediku prezentat flimkien mar-rikors guramentat, liema rapport mediku kien maghmul minn Mr. Ivan Esposito, li fih ikkonkluda:
"*In view of the above subjective and objective evidence, it is my opiniion that this client has a permanent disability of six (6 %) per cent*".

Rat il-karta ta' l-identita` tar-rikorrent li minnha jirrizulta li twieled fl-14 ta' Dicembru, 1976. Rat ukoll l-FS3 riferibbli ghall-2007 ammontanti ghal Lm5,291 ossija €12,324 oltre 1220 ta' *part-time*; ghall-2008 €12,670 oltre €2,452 ta' *part-time*; ghall-2009 €12,115 oltre €1,104 ta' *part-time*.

Gie prezentat l-affidavit ta' Joseph Muscat fejn semma:
"Nibda billi nghid li fit-18 ta' Mejju 2009, kont ghaddej fi Triq il-Parrocca fil-Mellieha, li hija triq li taghti ghall-pjazza tal-Mellieha u kont qieghed insuq fid-direzzjoni tal-Knisja. Jiena kont qieghed insuq il-mutur Yamaha, bin-numru ta' registrazzjoni FAR-332;

Ludvic Camilleri harigli minn *side street* minn fuq *stop sign*, bil-vettura Peugeot 306, bin-numru AAL-835, bil-konsegwenza li baqa' diehel go fija min-naha tax-xellug u tajjarni minn fuq il-mutur;

Jiena hadt daqqa bil-karozza li kien qieghed isuq Camilleri u tisbita meta spiccajt fl-art. Camilleri minkejja li nduna li laqatni baqa' jsuq, waqaf ftit metri 'l boghod, nizel mill-karozza gie jara x'gara, qalli mela int, rega' mexa lejn il-karozza u telaq 'l hemm;

Lil Camilleri jiena nafu ghaliex jigi jimla' l-*fuel* mill-pompa tal-*petrol* fejn nahdem fil-Mellieha, ghalhekk kif rajtu gharaftu mill-ewwel bhalma gharaft il-karozza, ghaliex nafu biha;

Ftit tal-hin wara, dan Camilleri gie lura fuq il-post, jiena kont ghadni hemm ghaliex ma stajtx niccaqqlaq u hadni huwa stess lejn l-isptar;

Konsegwenza ta' dan l-incident, jiena slugajt spallti tan-naha x-xellugija, kif ukoll ksirt il-polz ta' l-istess id, tant illi llum certa xoghol ta' strapazz ma tantx nista' naghmlu kif kont naghmlu qabel;

Nghid ukoll illi bid-daqqa, il-mutur kien inqasam, tant illi ma kienx *worth it* ghalija li naghmel tiswijiet fuqu, u llum dan il-mutur ma ghadux ghandi;

Nikkonferma li l-qligh tieghi huwa skont id-dokumenti li ipprezentajt flimkien ma' nota kif ordnatli l-Qorti, permezz ta' digriet tas-6 ta' Dicembru 2011;

Prezentement jiena ghadni nahdem ma' B&O Farrugia, Santa Maria Service Station, u qabel kont immur nahdem il-*Paradise Bay Hotel*, biex naghmel xoghol ta' *waiter*. Illum dan ix-xoghol ta' *waiter* ma ghadnix naghmlu peress li minhabba li ksirt il-polz ma ghadnix nista' nerfa' *trays* jew anke biex niftah fliexken ta' l-inbid inbati;

Nghid illi jiena xellugi u ghalhekk dan l-incident affettwani hafna;

Inzid ukoll illi wara li sehh dan l-incident, jiena kont cempilt lill-Pulizija meta kont l-isptar, biex ninfurmahom bl-incident, kienu gew ikellmuni l-Pulizija l-isptar stess, u wara li hrigt mill-isptar, kont mort ghamilt rapport l-ghassa tal-Qawra, u kien sar rapport bin-numru PIRS9/V/75/2009. Wara li sar dan ir-rapport il-Pulizija, kienu anke hadu passi kriminali kontra Ludvic Camilleri u niftakar li dan kien instab hati kemm li kien bi traskuragni kkawza dan l-incident, kif ukoll li kien qieghed isuq minghajr ma l-vettura ma kienet koperta bil-polza ta' assikurazzjoni."

Rat li l-Qorti fit-13 ta' Jannar, 2012 innominat lil Mr. Charles Grixti bhala espert ortopediku.

Rat ir-rapport ta' Mr. Charles Grixti li fih ikkonkluda:
"Joseph Muscat sofra Grade 2 '*acronmio-clavicular ligaments injury'* fl-ispalla x-xellugija, kif ukoll ksur tar-'*radius'* tax-xellug u tan-naha t'isfel ta' l-istess ghadma fl-accident li kellu fit-18 ta' Mejju 2009.

Ghalkemm Muscat irkupra tajjeb minn dan l-accident wiehed irid jikkonsidra l-fatt li f'mument ta' kesha u umdita` jista' jkollu ugiegh fil-gog ta' l-ispalla u tal-polz tax-xellug.

Wiehed ma jistax jeskludi l-fatt illi mal-ksur ikun hemm hsara fil-qarquca tal-gog tal-polz tax-xellug u allura maz-zmien, jekk il-pazjent jinvolvi ruhu f'xoghol ta' strapazz fuq dan il-gog, jista' jizviluppa artrite qabel iz-zmien.

Jiena nistma' d-dizabilita` permanenti li qed isofri Joseph Muscat kagun ta' l-accident li kellu fit-18 ta' Mejju 2009 ta' 3% (tlieta fil-mija)."

<u>P.S. 820 Jonathan Vella</u> ipprezenta rapport tal-habta bejn Ludwig Camilleri u Joseph Muscat kif ukoll kopja tas-sentenza tal-Magistrat Dr. Consuelo Scerri Herrera rigward l-akkuzi li kienu mixlija fil-kriminali. Xehed li:
"Dan l-incident gara fit-tmintax (18) ta' Mejju *two thousand and nine* (2009). L-akkuzi nhargu fil-konfront ta' Ludvic Camilleri u kien hemm diversi akkuzi u wehel fuq l-akkuzi rigward il-griehi gravi li kien garrab Joseph Muscat, wehel ukoll fuq li saq b'manjiera traskurata u l-hames (5) u s-sitt (6) wahda li jghidu li saq vettura minghajr ma kienet licenzjata mill-Awtorita` Dwar it-Trasport ta' Malta u talli saq minghajr ma kien kopert b'polza ta' sigurta` dwar riskju ta' terzi persuni."

Rat is-sentenza tal-Magistrat Scerri Herrera tat-12 ta' Jannar, 2010 minn fejn tirrizulta l-ammissjoni ta' l-imputat rigward it-tieni, ir-raba', il-hames u s-sitt akkuzi u cioe` li involontarjament ikkaguna feriti ta' natura gravi fuq Joseph Muscat, li saq b'manjiera traskurata, ghamel uzu minn vettura minghajr ma kienet licenzjata u minghajr ma

kien kopert b'polza ta' sigurta` dwar ir-riskji ta' terzi persuni.

Rat ir-*road accident report* a fol 57 sa 62 tal-process.

C. KUNSIDERAZZJONIJIET:

C1. Lucrum cessans:

L-Artikolu 1045(1) tal-Kodici Civili [Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta] jistipula kif ghandhom jitqiesu d-danni:

"Il-hsara li l-persuna responsabbli ghandha twiegeb ghaliha, skond id-disposizzjonijiet ta' qabel, hija t-telf effettiv li l-eghmil taghha jkun gieb direttament lill-parti li tbati l-hsara, l-ispejjez li din il-parti setghet kellha taghmel minhabba l-hsara, it-telf tal-paga jew qligh iehor attwali, u t-telf ta' qligh li tbati 'l quddiem minhabba inkapacita` ghal dejjem, totali jew parzjali, li dak l-eghmil seta' jgib."

Ghalhekk il-Qorti ghandha l-obbligu li tezamina t-telf ta' qligh futur minhabba l-inkapacita`, it-telf ta' paga jew qligh iehor attwali li jinkorri fih id-danneggjat; u dak it-telf ta' qligh futur, ossia *lucrum cessans,* li d-danneggjat ikun prekluz li juzufruwixxi minnu minhabba l-event sinistru kawza ta' l-eghmil dirett tad-danneggjant.

C2. Multiplier:

Fis-sentenza ta' din il-Qorti kif presjeduta tal-10 ta' Mejju, 2005 fl-ismijiet **John u Laura konjugi Ransley vs Edward u Lydia konjugi Restall** - Citazz. Nru.: 154/02FS inghad:

"Hawnhekk ghandna fattur pjuttost diskrezzjonali. Il-metodu ta' likwidazzjoni tad-danni kien ghal zmien twil ibbazat fuq il-principji enuncjati fil-kawza **Butler vs Heard** deciza mill-Qorti tal-Appell Civili Superjuri fit-22 ta' Dicembru, 1967. F'dik il-kawza intqal li fid-determinazzjoni tal-*multiplier* wiehed irid jiehu in kunsiderazzjoni c-"*chances and changes of life*", b'mod li dan il-*multiplier* ma jwassalx lid-danneggjat li jiehu kumpens daqs li kieku baqa' jahdem sad-data li jirtira, izda l-figura tigi mnaqqsa biex b'hekk ikun ittiehed in kunsiderazzjoni l-fatt li l-

persuna ddanneggjata setghet, fil-kors normali tal-hajja taghha, ma waslitx qawwija u shiha sa l-eta' tal-pensjoni.

Izda l-figura uzata ghall-iskop tal-*Multiplier* mhux dejjem inghatat l-istess tifsira, u lanqas ma dejjem gew uzati l-istess principji. Dan kien wassal biex il-Qorti tal-Kummerc fil-kawza **Lambert vs Buttigieg** deciza fit-18 ta’ April, 1963 kienet qalet:
"f'din il-materja ta' *lucrum cessans* il-Qorti ghandha tipprocedi b'kawtela kbira peress li l-qliegh hu haga ta' possibilta' u mhux ta' certezza u jkun jista' jonqos minn mument ghall-iehor anke ghal kwalunkwe kawza materjali bhal mewt jew mard tad-danneggjat."

Fil-kawza fl-ismijiet **Darren Sammut vs Eric Zammit** deciza mill-Onor. Qorti ta’ l-Appell Civili Superjuri fit-3 ta’ Dicembru, 2004 intqal:
“Din il-Qorti hasbet fit-tul dwar din il-kwistjoni u jidhrilha li l-‘*multiplier*’ adottat mill-Qorti ta’ l-ewwel grad huwa pjuttost eccessiv. Dan ghaliex fis-sistema generalment applikata f’kawzi ghar-rizarciment ta’ danni l-ligi ma tghid xejn, ghal anqas kif inhi fil-prezent, dwar il-perjodu li ghandu jigi applikat ghal fini tal-‘*multiplier*’ u anqas u anqas ma tghid xejn dwar il-hajja lavorattiva tad-danneggat. Il-provvedimenti tal-Kodici Civili li jirrregolaw il-mod kif ghandhom jitqiesu d-danni jitkellmu b’mod specifiku dwar telf effettiv, konsistenti fi spejjes inkorsi minhabba l-hsara kagunata u it-telf ta' paga jew qligh iehor attwali. Dwar dawn il-Qorti ma ghandha ebda diskrezzjoni u ghandhom jigu rizarciti *in toto*. Izda fir-rigward ta’ telf ta’ qligh li dik il-persuna tbati ‘l quddiem minhabba inkapacita` ghal dejjem, totali jew parzjali, is-subartikolu (2) tal-Artikolu 1045 tal-Kap 16 jiddisponi li “Is-somma li ghandha tigi moghtija ghal din l-inkapacita` tigi stabbilita mill-Qorti, wara li tqis ic-cirkostanzi tal-kaz, u, b’mod partikolari, ix-xorta u l-grad ta’ inkapacita`, u l-kondizzjoni tal-parti li tbati l-hsara.

Hawn ghalhekk naraw element diskrezzjonali li qed jinghata lill-gudikant. Il-ligi ma tridx li l-kumpens ikun biss rizultat ta’ ezercizzju matematiku – ghalkemm tali ezercizzju huwa wiehed siwi u jwassal ghal certa

uniformita` fil-likwidazzjoni tad-danni kif effettivament gara wara s-sentenza ta' '**Buttler vs Heard**' – b'dana kollu l-gudikant ghandu jzomm quddiem ghajnejh aspett aktar wiesa' tal-problema u fl-ammont li finalment jakkorda bhala danni ghal-telf futur – dawk li fil-gergo huma maghrufa bhala '*lucrum cessans*' - jipprova jimprimi sens ta' gustizzja billi mhux biss ihares lejn l-interessi tad-danneggat izda billi wkoll jittiehed in konsiderazzjoni dak li jkun kkawza d-dannu."

Il-*multiplier* adoperat varja u kien ta' 5 snin fil-kaz ta' persuna ta' 53 sena **Mizzi vs Azzopardi** PA 16-Dic-2004, ta' 15 fil-kaz ta' persuna ta' 22 sena **Butler vs Heard** App Civ Sup 22-Dec-1967, 15-il sena fuq persuna ta' 24 **Gauci vs Xuereb** PA 29-Ott-1970, ta' 18 fuq persuna ta' 28 sena **Camilleri vs Polidano** PA 1-Ott-1982, ta' 18 fil-kaz ta' persuna ta' 42 **Bonnici vs Gauci** PA 15-Sett-1999, ta' 20 fil-kaz ta' persuna ta' 34 sena **Bugeja vs Agius** App Civ Sup 26-Lul-1991, ta' 20 fil-kaz ta' persuna ta' 33 sena **Dalmas vs Ghigo** App Civ Sup 5-Frar-1980, ta' 25 fil-kaz ta' persuna ta' 30 sena **Caruana vs Camilleri** App Civ Sup 27-Feb-2004, ta' 26 fil-kaz ta' persuna ta' 35 sena **Seisun vs Brincat** PA 29-Ott-1998, ta' 30 fil-kaz ta' persuna ta' 17 **Turner vs Agius** App Civ Sup 28-Nov-2003, ta' 30 fil-kaz ta' persuna ta' 26 **Grima vs Penza** PA 30-Gun-2004, ta' 30 fil-kaz ta' persuna ta' 23 sena **Zammit vs Zahra** PA 20-Jan-2005, ta' 35 fil-kaz ta' persuna ta' 18 sena **Sammut vs Zammit** App Civ Sup 3-Dic-2004, ta' 36 fil-kaz ta' persuna ta' 20 sena **Mizzi vs Azzopardi** PA 16-Dic-2004.

Dan kollu juri li mhux dejjem ittiehdet l-istess linja ta' *Multiplier*. Zgur li ripetutament gie enfasizzat li s-sistema ta' *multiplier* kif koncepita ma tiehux in konsiderazzjoni l-aspettattiva tal-hajja lavorattiva fit-totalita` taghha [ara **Bugeja vs Agius** fuq imsemmija].

Il-Qorti thoss li hemm bzonn ta' certu uniformita` f'dan l-aspett li naturalment jghin biex wiehed ikun jaf minn qabel kriterji regolari. Huwa veru li kull kaz trid tarah ghalih izda li jkun hemm skeda li l-konsulenti legali u ditti ta' *insurance* ikunu jistghu jirreferu ghaliha tkun ta' utilita`

kbira. Ghalhekk il-Qorti kif presjeduta sejra tuza c-*chart* hawn taht:

Eta' Vittma	***Multiplier***
	Massimu
0 - 15	35
16 - 20	33
21 - 25	30
26 - 30	27
31 - 35	22
36 - 40	18
41 - 45	14
46 - 50	11
51 - 55	8
56 +	6

Wara li l-Qorti qieset dawn il-fatturi, inkluz l-eta` tar-rikorrenti meta sar l-incident – 32 tqis li ghandha tadopera *multiplier* ta’ 22 ghall-kaz in ezami.

<u>C3. Paga u gholi tal-hajja:</u>

Spiss li l-Qrati uzaw il-paga minima fejn ma kienx facli li l-Qorti tasal biex tistabbilixxi xi figura ohra. Izda fil-kaz in ezami ghandna r-rikorrent kien qed jaqla’ salarju *gross average* (inkluz tal-*part-time*) ta’ €14,000 riferibbli ghas-snin bazi 2007, 2008 u 2009. Normalment il-paga minima nazzjonali titla’ b’€303.78 kull sena. Dan ifisser li kull sena l-paga kienet ser tizdied b’€303.78 ghal 22 sena [u jekk wiehed jiehu l-medja, dan ifisser il-medja tas-salarju fid-data ta’ l-incident (€14,000) u dak ta’ l-ahhar salarju (€6,683.16 + €14,000 = €20,683.16) ossia €14,000 + €20,683.16 /2 = €17,341.58] u <u>jwassal ghal €17,341.58</u>.

<u>C4. Dizabilita`:</u>

Hawnhekk il-Qorti trid tqis il-persentagg ta’ dizabilita` li ssofri l-vittma bhala konsegwenza ta’ l-incident, b’mod li

tqis in-nuqqas fl-*individual industrial efficiency* ta' l-attur. Infatti, kif gie ritenut f'**Butler vs Heard**:
"Dak li jrid jigi stabbilit ma huwiex il-grad ta' inkapacita` f'sens purament mediku, izda l-effett li l-hsara personali ghandha fuq il-qligh tad-danneggjat. Ir-riduzzjoni effettiva tal-qligh tista' ma tikkorrispondix mal-grad ta' menomazzjoni fizika tad-danneggjat kalkolat mit-tabib."

Ara f'dan is-sens ukoll is-sentenza fl-ismijiet **Joseph Abela vs Martin Spagnol**, deciza fit-30 ta' Marzu 1993 (1098/89JSP) per Imhallef J. Said Pullicino; u **Xuereb vs Spalding *et***, deciza mill-Prim'Awla, Imhallef J. R. Micallef, fl-10 ta' Lulju 2003, Citazz. Nru. 1857/01JRM, pagna 8 *et*; u tezi "*Quantum of damages in Injury Claims*", Carmel A. Agius – *The method of assessing the degree of the incapacity caused*, pagna 125.

Kif inghad mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fid-9 ta' Jannar, 1973 fil-kawza **Borg *pro et noe* vs Muscat**:
"l-iskop tal-hlas tad-danni huwa dak li terga' tpoggi lil min ikun soffrihom fil-posizzjoni daqs li kieku huwa ma gralu xejn"
U ghalhekk il-principju applikabbli huwa *restitutio in integrum*.

Fil-kawza fl-ismijiet **Paul Debono vs Malta Drydocks** (Cit. Nru. 747/96PS), deciza fis-27 ta' April 2005 mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili per Imhallef Philip Sciberras, inghad:
"Id-determinazzjoni tal-kwantum tar-rizarciment hi certament fis-sistema legali taghna ispirata mir-regola stabbilita fl-Artikolu 1045 tal-Kodici Civili. Fir-rigward tal-*lucrum cessans* dan jinvolvi t-telf ta' qliegh futur minhabba l-inkapacita`. Il-ligi mbaghad thalli fid-diskrezzjoni tal-Qorti biex, valjati c-cirkustanzi tal-kaz, ix-xorta u grad ta' linkapacita`, u l-kondizzjoni tal-parti danneggjata, tistabbilixxi s-somma rizarcitorja. Innegabilment, pero`, il-metodu ta' din il-valutazzjoni tad-dannu lill-persuna minn dejjem ikkostitwiet il-problema l-aktar spinuza, kif hekk jirrizulta minn semplici raffront tad-diversi decizjonijiet in materja."

Issa, hu car ukoll li a bazi tal-ligi taghna kwantifikazzjoni tad-danni bil-fors tibqa' f'latudini wiesgha u diskrezzjonali tenut kont tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, u ghalkemm jezistu principji dawn certament ma humiex assoluti (ara f'dan is-sens **Bottone vs Saliba** pagna 9; u **Joseph Borg vs Dr. Arturo Valenzia *nomine***, Prim'Awla, 9 ta' Gunju 1972; u **Bugeja vs Borg**, Prim'Awla tal-Qorti Civili, 11 ta' Mejju 1983).

It-**Torrente** fil-ktieb tieghu *Manuale di Diritto Privato*, 11 Ed. pag. 652 jikteb:
"*la valutazione del danno puo` essere particolarmente laboriosa; basti pensare alla determinazione del risarcimento dovuto per danni arrecati alla persona. E` giusto, pertanto, che al giudice sia attribuito in materia in quando le parti non riescano a trovare un accordo diretto, un ampio potere equitativo*";

Personal injuries huma normalment klassifikati fi tliet kategoriji u cioe` :
a) *total wreck cases* fejn tirrizulta inkapacita` kompleta ghax-xoghol (eg. *severe brain injury*),
b) *partial wreck cases* fejn il-persuna kollha tkun affettwata izda b'differenza mill-kategorija precedenti tibqa' l-kapacita` li tahdem u tgawdi l-hajja (eg. *brain injuries resulting in personality change and multiple injuries with grave disfigurement*),
c) telf ta' partijiet specifici tal-gisem.

Inoltre kif intqal fis-sentenza **Peter Sultana vs Anthony Abela Caruana**, Appell Civili, 15 ta' Jannar 2002:
"Ma hemmx ghalfejn jinghad li d-debilita` permanenti ma kienx necessarju li tkun wahda fizika li timmenoma persuna fil-possibiltajiet tieghu ta' xoghol minhabba limitazzjoni fil-funzjoni ta' xi organu. Setghet ukoll tkun debilita` psikika li timmanifesta ruhha f'kundizzjoni li negattivament tinfluwenza l-kapacita` ghax-xoghol ta' l-individwu... "

Principju iehor ta' importanza kardinali hu dak li hareg minn dak fuq kwotat f'**Butler vs Heard** fejn inghad:

"izda l-effett li l-hsara personali ghandha fuq il-qligh tad-danneggjat."

Huwa logiku li telf ta' subgha ghal persuna normali huwa kaz differenti minn telf tieghu ghal pjanista; bl-istess mod, telf ta' ghajnejn ghal pilota huwa aktar serju ghal skop ta' *lucrum cessans* minn telf f'kaz ta' persuna normali.

Mir-rapport mediku ta' Mr. Charles Grixti jirrizulta li d-dizabilita` prezenti tar-rikorrent hija ta' 3%.

C5. Lump Sum Payment:

L-ammont dovut ikun irid jitnaqqas minhabba l-*lump sum payment* b'ammont ekwivalenti ghal 20% meta jkunu ghadda zmien qasir mill-event damnuz u s-sentenza finali [**Scicluna vs Meilaq** PA 16 ta' Lulju, 2001]. Fil-kawza **Caruana vs Camilleri** PA 5 ta' Ottubru, 1993 il-Qorti hasset li minn dan ghandu jonqos xi 2% ghal kull sena ta' dewmien. Gie wkoll propost li m'ghandux awtomatikament jitnaqqas skond kemm iddum il-kawza:
"jekk id-danneggant ma jkollux htija fid-dewmien tal-kawza, m'ghandux ikun hemm tnaqqis fil-*lump sum deduction*" – **Agius vs Fenech** 29 ta' Ottubru, 2003. "

Fil-kawza **Mizzi vs Azzopardi** PA 16-Dic-2004 is-somma giet ridotta bi 18% ghax kienu ghaddew tliet snin, waqt li fil-kawzi **Spiteri vs Zammit Tabona** App Civ Sup 16-Mar-1999 u **Caruana A vs Camilleri O** App Civ Sup 27-Frar-2004, minhabba li ghaddew 8 snin tnaqqas b'10%. 10% gie mnaqqas ukoll fil-kawza **Galea vs Piscopo** PA 3-Ott-2003, 5% f'**Scicluna vs Meilaq** PA 16-Lul-2001 u 0% fil-kawzi **Turner vs Agius** App Civ Sup 28-Nov-2003, **Bonnici vs Gauci** PA 15-Sett-1999 meta ghaddew 15-il sena, f'**Zammit vs Zahra** PA 20-Jan-2005 meta ghaddew 17-il sena, u **Schembri vs Caruana** Kum 20-Apr-1990 meta ghaddew 19-il sena.

Izda ghall-kaz in ezami l-incident gara fit-18 ta' Mejju, 2009 u s-sentenza qed tinghata tliet snin wara. Fil-fehma tal-Qorti jrid ikun hemm tnaqqis ta' 17%.

C6. Kunsiderazzjonijiet ohra:

Kunsiderazzjonijiet ohra ta' dan it-tip ta' kawzi bhal kuncett tal-konsum personali, u tad-*dependency issue* ma humiex applikabbli ghal dan il-kaz.

C7. Likwidazzjoni ta' l-ammont ta' lucrum cessans:

Ghalhekk il-Qorti trid issa tillikwida l-ammont dovut.

I. Il-qligh medju annwali ta' l-attur [€14,000] inkluz l-gholi tal-hajja jammonta ghal €17,341.58.

II. Irid jitqies *multiplier* ta' 22. Dan igib l-ammont ta' €381,514.76;

III. il-Qorti trid tqis il-grad ta' disabilita` li f'dan il-kaz hu ta' 3% u ghalhekk jammonta ghal €11,445.45;

IV. wara jrid jitnaqqas 17% tal-*lump sum payment* u dan iwassal ghal bilanc ta' €9,499.73;

C8. Damnum emergens:

Ir-rikorrenti ma gabx provi dwar *damnum emergens*, u ghalhekk il-Qorti ma tistax minghajr dokumenti u/jew depozizzjonjiet dwar dan takkorda xi danni emergenti.

Dan kollu jista' jigi facilitat permezz ta' uzu ta' "*Excel*" billi tintuza l-formola hawn taht:

Basic pay	B	14,000
Multiplier	M	22
Lump sum payment	L	17
Dizabilita`	D	3%
Gholi tal-hajja	G	303.78
Amount due		€9,949.73

D. KONKLUZJONIJIET:

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tilqa' t-talbiet tar-rikorrent u tiddikjara li l-incident stradali mertu ta' din il-kawza sehh a kawza ta' tortijiet imputabbli unikament lill- intimat.

Tillikwida d-danni sofferti mir-rikorrent ta' *lucrum cessans*, kawzati mill-istess incident stradali fl-ammont ta' disat elef

disa' mija u disgha u erbghin Ewro u tlieta u sebghin centezmu (€9,949.73).

Tordna lill-intimat ihallas dik is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez kontra l-intimat u bl-interessi legali mil-lum sad-data tal-hlas effettiv.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------